

TEKMER BÜNYESİNDE YER ALAN FİRMALARA SAĞLANAN DESTEK VE İSTİSNALAR

Menderes Çetin

Serbest Muhasebeci Mali Müşavir – Vergi Hizmetleri, Türkiye, e-mail: menderescetin@hotmail.com

1- Genel Olarak TEKMER Hakkında

KOSGEB tarafından 2019 yılı mart ayı itibariyle yürürlüğe giren Tekmer Destek Programının amacı; girişimcilik ekosisteminde yer alan aktörler arası işbirliği ile ulusal plan ve programlar doğrultusunda Ar-Ge, inovasyon ve teknolojik girişimcilik alanındaki işletmelerin kurulmasını ve sürdürülebilir olmalarını sağlamak için ön inkübasyon, inkübasyon ve inkübasyon sonrası hizmetleri sunacak yapıların (Teknoloji Geliştirme Merkezi (TEKMER)) kurulması ve işletilmesini sağlamak, dolayısıyla iş fikri olan gençlerin, girişimci adaylarının projelerinin şirketleşmesini ve buralardan ulusal ve uluslararası pazarlara erişebilen katma değerli start-up' lar çıkarmalarını sağlamaktır.

TEKMER' lerin; ilaç, tıbbi cihaz, medikal, biyoteknoloji, nanoteknoloji, genetik, robotik, kimya, bilgi ve iletişim teknolojileri, elektronik gibi bir veya birkaç ilişkili tema belirleyerek bu alanlarda faaliyet gösterecek girişimci ve işletmelere hizmet sunması beklenmektedir.

TEKMER tarafından sunulan hizmetleri kısaca aşağıdaki gibi açıklayabiliriz.

- Ön inkübasyon, işletmesini kurmamış girişimcilere yönelik tek başına veya bir grup halinde eğitim, danışmanlık, mentörlük, proje fikri doğrulama ve iş geliştirme amacıyla verilen hizmetleri,
- İnkübasyon, girişimci veya işletmelerin geliştirilmesi ve proje/iş fikirlerinin ticarileşmesini sağlamak amacıyla sunulan eğitim, teknik danışmanlık, mentörlük, koçluk, ağlara erişim, yatırımcı bulma, işlik/çalışma alanı ve ortak kullanıma yönelik alan/makine/yazılım hizmetleri ile tanıtıma yönelik hizmetleri ve hızlandırıcı programını,

Citation/Atf: ÇETİN, M. (2023). TEKMER BÜNYESİNDE YER ALAN FİRMALARA SAĞLANAN DESTEK VE İSTİSNALAR. *İZMİR SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLER DAYANIŞMA DERGİSİ*. 133(6): 89-92

Corresponding Author/ Sorumlu Yazar:
Menderes Çetin
E-mail: menderescetin@hotmail.com

Bu çalışma, Creative Commons Atif 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.
This work is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License.

- İnkübasyon sonrası, inkübasyon sürecini tamamlamış/tamamlamak üzere olan işletmelere sunulan pazar stratejisi geliştirme, yönetim, büyüme stratejisi, fon bulma, ağlara erişim hizmetleri ile bu işletmeler tarafından ön inkübasyon/inkübasyon sürecindekilere sunulan tecrübe paylaşımı, mentörlük, koçluk, fon sağlama benzeri hizmetleri ve hızlandırıcı programlarını kapsar.

TEKMER'in kurulması ve yukarıda bahsedilen faaliyet alanlarında işletilmesine Kosgeb tarafından belli bir program kapsamında destek verilmektedir.

Öte yandan TEKMER'de yer alacak girişimcilere 5746 Sayılı Ar-ge Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun kapsamında bazı destekler, istisnalar sağlanmaktadır. Sağlanan desteklerin/istisnaların uygulanması için belirlenen usul ve esaslar; Araştırma, Geliştirme Ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesine İlişkin Uygulama Ve Denetim Yönetmeliğinde (ve SGK'nın yayımladığı 2008/85 ve 2009/21 sayılı genelgelerde) belirlenmiştir.

5746 sayılı kanun kapsamındaki destek ve istisnalar 2028 yılına kadar geçerlidir.

2- Tekmer Bünyesinde Faaliyet Gösterenlere 5746 Sayılı Kanun Kapsamında Sağlanan Destekler Ve Yararlanma Usul Ve Esasları

5746 Sayılı Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanunun uygulamasına ve denetimine ilişkin usul ve esaslar 10.08.2016 tarihinde Resmi Gazete' de yayımlanan "Araştırma, Geliştirme Ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesine İlişkin Uygulama Ve Denetim Yönetmeliği" nde (yönetmelik) belirlenmiştir. Yönetmeliğe göre Tekmer; 3624 sayılı Kanun kapsamında üniversite ve araştırma merkezlerinin imkânlarından yararlanarak yeni ve ileri teknolojiye dayalı bilgilerin derlendiği, değerlendirildiği, geliştirildiği ve uygulamaya yönelik üretime hazır hâle getirilerek işletmelerin kullanımına sunulmak için kurulan veya kurdurulan Ar-Ge ve yenilik projesi sahibi işletmelerin, KOSGEB teknoloji geliştirme ve yenilik destekleri kapsamında desteklendiği teknoloji geliştirme merkezleri (Teknoloji merkezleri, Teknoloji merkezi işletmeleri) olarak tanımlanmıştır.

5746 Sayılı Kanun kapsamında sağlanan destek ve istisnalar özetle aşağıdaki tabloda görüldüğü gibi olup detaylarına da makalenin devamında yer verilmiştir.

Açıklama	Destekler/Teşvikler
Ar-ge İndirimi	Ar-ge Harcamalarının %100 ü kurum kazancından indirilir
Gelir Vergisi Stopaj Teşviki	Var (%80-95)
Sigorta Prim Desteği	50%
Düzenlenen Kâğıtlara ve Ücretlere İlişkin Damga Vergisi İstisnası	Var
Gümrük Vergisi İstisnası	Var
Sınai Mülkiyet Hakkında Devri veya Kiralamasında (5520 sayılı kanun kapsamında)	50%
Satışlarda KDV İstisnası	Yok
Makine Alımı KDV İstisnası	Yok
Siparişe Dayalı Ar-ge İstisnası	Yok
Temel Birimler Personel Ücret Desteği	Yok

2.1. Destek Ve İstisnalar Hakkında Açıklamalar

a- Ar-Ge İndirimi (yönetmelik madde 7, madde 8, madde 9)

İlgili mevzuata göre ar-ge kapsamında yapılan harcamalar aktifleştirilmek üzere (gider kaydedilmeden) ilgili hesaplarda toplanır ve yapılan bu harcamalardan aşağıda ismen bahsi geçen harcama kalemleri için muhasebe kayıtları haricinde bir çalışma yapılarak yararlanılacak ar-ge indirimi hesaplanır. Bu tutar ilgili dönem beyannamesinde gösterilerek vergi teşvikinden yararlanır.

Ar-Ge ve yenilik faaliyeti ile tasarım faaliyeti kapsamında değerlendirilen harcamalar aşağıdaki gibidir.

- İlk madde ve malzeme giderleri.
- Amortismanlar.
- Personel giderleri.
- Genel giderler.
- Dışarıdan sağlanan fayda ve hizmetler.
- Vergi, resim ve harçlar.

Ar-ge indiriminden yararlanacak Teknoloji Merkezi İşletmelerinin aşağıda yer alan belgeleri/bilgileri yıllık gelir veya kurumlar vergisi beyannamesi ekinde bağlı bulunan vergi dairesine vermesi gerekmektedir.

- Yürütülen Ar-Ge, yenilik veya tasarım projelerinin hangi aşamada bulunduğu, bu projelerin veya iş planının uygulama durumuna ilişkin belgeler,

- Ar-Ge indirimine konu olan harcamaların ana gruplar itibarıyla yıllık tutarları ve ayrıntılı dökümünü gösteren liste,

- Çalışanların projelerde görev aldığı süreler, ücretleri, gelir vergisi stopaj teşvikine konu edilen vergi tutarlarını gösteren liste ile desteklenecek programlardan mezunların sayıları ve nitelikleri ile bu personele sağlanan desteğe ilişkin bilgi ve belgeler,

Teknoloji merkezi işletmelerinden 5746 Sayılı Kanun kapsamında destek ve teşvikler-

den yararlananlar için ayrıca yeminli mali müşavir tasdik raporu aranmaz.

b- Gelir Vergisi Stopaj Teşviki (yönetmelik madde 10)

Teknoloji merkezi işletmelerinde çalışan Ar-Ge ve destek personelinin bu çalışmaları karşılığında elde ettikleri ücretleri üzerinden hesaplanan vergiden, asgari ücret istisnasına isabet eden vergi düşüldükten sonra kalan vergi tutarının; doktoralı olanlar ile desteklenecek programlardan birinde en az yüksek lisans derecesine sahip olanlar için yüzde doksan beşi, yüksek lisanslı olanlar ile desteklenecek programlardan birinde lisans derecesine sahip olanlar için yüzde doksanı ve diğerleri için yüzde sekseni, verilecek muhtasar beyanname üzerinden tahakkuk eden vergiden indirilmek suretiyle terkin edilir.

c- Sigorta Prim Desteği (yönetmelik madde 11)

Teknoloji merkezi işletmelerinde çalışan Ar-Ge personeli ile destek personelinin bu çalışmaları karşılığında elde ettikleri ücretleri üzerinden hesaplanan sigorta primi işveren hissesinin yarısı Hazine ve Maliye Bakanlığı bütçesine konulacak ödenekten karşılanır.

Sigorta primi işveren hissesi desteğinden yararlanabilmesi için teknoloji merkezi işletmelerinin TEKMER müdürlüğünden alınan destek karar yazısı veya proje sözleşmesi ile işyerinin bağlı bulunduğu Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğüne veya Sosyal Güvenlik Merkezine yazılı olarak müracaat etmeleri şarttır.

Sigorta primi işveren hissesi desteğinden ilgili belgelerin alındığı tarihi takip eden aybaşından itibaren yararlanır.

d- Damga Vergisi İstisnası Uygulaması (yönetmelik madde 12)

5746 sayılı Kanun kapsamında her türlü Ar-Ge ve yenilik faaliyetleri ile tasarım faaliyetlerine ilişkin olarak düzenlenen kâğıtlar damga vergisinden müstesnadır.

Damga vergisi istisnasının uygulanabilmesi

için; teknoloji merkezi işletmeleri için Tekmer müdürlüğünden alınan veya Tekmer tarafından onaylanan; kâğıda konu işlemin Kanun kapsamında Ar-Ge ve yenilik veya tasarım faaliyetleri ile ilgili olduğunu gösteren proje öneri bilgileri formu veya destek karar yazısı ya da proje sözleşmesi veya bu mahiyetteki belgenin işlem esnasında noter, resmî daireler, diğer kamu kurum ve kuruluşları gibi işlem yapan kurum ve kuruluşlara ibraz edilmesi yeterli olup, işlem yapan kurum veya kuruluşlarca başka belge aranmaz.

Ar-Ge ve yenilik veya tasarım faaliyetlerinde istihdam edilen personele münhasıran bu görevleri ile ilgili olarak yapılan ücret ödemeleri nedeniyle düzenlenen kâğıtlar ile Kanun kapsamına giren sigortalılar için düzenlenecek aylık prim ve hizmet belgeleri için damga vergisi alınmaz.

e- Gümrük Vergisi İstisnası (yönetmelik madde 13)

5746 sayılı kanun kapsamında yürütülen Ar-Ge, yenilik ve tasarım projeleri ile ilgili araştırmalarda kullanılmak üzere ithal edilen eşya, gümrük vergisi ve her türlü fondan, bu kapsamda düzenlenen kâğıtlar ve yapılan işlemler damga vergisi ve harçtan istisnadır.

3- SONUÇ

Teknoloji Geliştirme Merkezi (TEKMER) KOSGEB programları altında hayat bulan bir uygulama olup bünyesinde faaliyette bulunan girişimcilere Teknopark ve Ar-Ge ve Tasarım Merkezleri'nde sağlanan desteklere/istisnalara benzer imkanlar sağlamaktadır.

Bu destek ve istisnalar; Ar-ge ve tasarım indirimi, gelir vergisi stopaj teşviki, sigorta prim desteği, düzenlenen kâğıtlara ve ücretlere ilişkin damga vergisi istisnası, gümrük vergisi istisnası şeklindedir. Öte yandan bu alanlarda yürütülen projelerden sınai mülkiyet hakkının devri veya kiralanması kapsamında elde edilen kazançlara da %50 oranında vergi istisnası uygulanması mümkündür.

KAYNAKÇA

- 5746 Sayılı Ar-ge Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun
- Araştırma, Geliştirme Ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesine İlişkin Uygulama Ve Denetim Yönetmeliği